

แนวทางพัฒนาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียน
คลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร

Development Guidelines for Good Governance Management of Khlong
Suan Mak School Group, Kamphaeng Phet Province

ปวรา เลิศชูสกุล¹ และภูมิพิพัฒน์ รักพรมงกุล²

Pawara Lertchusakul and Poompipat Rakpormmongkol

Received: September 21, 2022

Revised: January 06, 2023

Accepted: January 16, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 11 คน ครูจำนวน 108 คน รวม 119 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารงาน พบว่า (1) ด้านวิชาการ จัดให้มีการทำกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับชุมชนและสถาบันการศึกษาอื่น (2) ด้านงบประมาณ มีการจัดทำรายงานการติดตามการใช้งบประมาณที่มีความชัดเจน (3) ด้านบุคคล ผู้บริหารและครูของโรงเรียนมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ (4) ด้านบริหารทั่วไป จัดให้มีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่พร้อมให้บริการ และปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก พบว่า (1) ด้านวิชาการ มีการจัดทำรายงานการติดตามการใช้งบประมาณที่มีความชัดเจน (2) ด้านงบประมาณ การขอเปลี่ยนแปลงโอนย้ายงบประมาณมี

¹⁻² มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร; Kamphaeng Phet Rajabhat University

ความถูกต้อง ตรวจสอบได้ (3) ด้านบุคคล ผู้บริหารและครูของโรงเรียนมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ (4) ด้านบริหารทั่วไป จัดให้มีกิจกรรมนักเรียน เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้กับนักเรียน และ 2) แนวทางพัฒนาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก พบว่า 1) ด้านวิชาการ ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการวิชาการเป็นผู้สรุปรายงานโดยให้หัวหน้างานวิชาการเป็นผู้จัดทำเป็นรายงาน SAR 2) ด้านงบประมาณ ผู้บริหารและครูควรมีระบบการจัดเก็บ จัดซื้อ จัดหา จัดจ้างที่เหมาะสม 3) ด้านบุคคล ผู้บริหารควรมีการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ คุณวุฒิให้เหมาะสมกับงานที่รับ 4) ด้านบริหารทั่วไป ผู้บริหารควรมีการตรวจสอบสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, การบริหารงาน, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the conditions and problems of administration using good governance of the administrators of Khlong Suan Mak School Group, Kamphaeng Phet Province; and 2) to study the management development guidelines using good governance of the administrators of Khlong Suan Mak School Group, Kamphaeng Phet Province. It was a qualitative research consisting of 11 school administrators, 108 teachers, 119 in total, and 17 experts. The tools used for data collection were questionnaires and interviews. The results of the research were as follows: 1) the administrative conditions found that (1) in the aspect of academic, there were academic activities in collaboration with communities and other educational institutions; (2) in terms of budget, there was a report to follow up on the use of the budget that is clear; (3) in the aspect of personnel, school administrators and teachers were ready to perform their duties; (4) in terms of general administration, there was an educational resource management that was ready to serve and administrative problems using good governance of administrators of Khlong Suan Mak School Group. It was found that 1) in terms of academic, there was a clear monitoring report on budget usage; (2) in terms of budget, the budget transfer request was accurate and verifiable; (3) in terms of personnel, school administrators and teachers were ready to perform their duties; (4) in the aspect of general administration, there were student activities to increase skills and experience for students; and 2) the management development guidelines using good governance of

Khlong Suan Mak School group administrators found that 1) in terms of academic, administrators should assign tasks to teachers in charge of academic projects to summarize tasks, and SAR was provided by the academic supervisors; 2) in terms of budget, administrators and teachers should have a proper collection, purchasing, procurement system; 3) in terms of personnel, administrators should recruit knowledgeable and competent personnel and with qualifications to suit the job received; 4) in terms of general administration, administrators should examine the environment to be suitable for teaching and learning.

Keywords: Development Guidelines, Administration, Good Governance

บทนำ

หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) จัดเป็นแนวคิดสำคัญ ในการบริหารและการปกครองในโลกปัจจุบันได้หันไปให้ความสนใจเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์และธรรมาภิบาล หรือการบริหารจัดการที่ดีมากขึ้นทั้งนี้เพราะกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจ มีความสำคัญ กระทบถึงกันการติดต่อสื่อสารการค้าเนกิจกรรมในที่หนึ่งมีผลกระทบต่อกี่ที่หนึ่ง การพัฒนาเรื่องการเมืองการปกครองได้มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนามากขึ้น หากจะให้ประเทศมีการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนการมุ่งธุรกิจหรือปฏิบัติราชการต่าง ๆ โดยไม่ให้ความสนใจถึงเรื่องของสังคมประชาชนและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ยากยิ่ง ในปัจจุบันการบริหารจัดการที่ดีจึงเข้ามาเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและเริ่มมีการนำไปปฏิบัติกันมากขึ้นเพื่อให้กระบวนการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เกิดผลอย่างจริงจัง

การบริหารงานเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของการบริหารสถานศึกษา และเป็นงานที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาระดับใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับงานหลักสูตรการจัดการโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำเอาหลักสูตรไปใช้ เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องทำ และมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องเหมาะสมจะเป็นเครื่องช่วยให้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญในการจัดระบบงานให้มีความรัดกุมและมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทาง

สำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึง ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รัก สามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และส่งเสริมความเข้มแข็งหรือสร้าง ภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่จะมีมาใน อนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะ สำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทย การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มะลิ มนเดช, 2560) ซึ่งหลักธรรมาภิบาล เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ยิ่ง จะต้องเกิดขึ้นในองค์กรราชการ ซึ่งเป็นศูนย์การบริการภาครัฐ อันเป็นหน่วยงานที่ต้องบริการ ประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรม ถูกต้องบริสุทธิ์ ยุติธรรมและโปร่งใส ก็จะนำพาให้ ประชาชนได้รับการดูแล หรือได้รับการบริการที่ดี โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในส่วนรวมอย่าง แท้จริง ซึ่งแนวคิดนี้ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งองค์การภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ ความสำคัญ และนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์การเพื่อการบริหารงานที่ประสิทธิภาพ สู้ประชาชนโดยมุ่งให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงาน การลด การควบคุม การกำหนดบทบาท ของตนอย่างชัดเจน พร้อมทั้งจะถูกตรวจสอบต่อแนวทางการใช้อำนาจในการดำเนินงาน ธรรมาภิ บาลเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนาขีดความสามารถ โดยส่งเสริมให้การทำงานที่ปราศจากการ คอร์รัปชัน หรือการไม่นำผลประโยชน์ของสาธารณะมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวมีการดำเนินงาน สอดคล้องกับหลักนิติธรรม ลดกฎระเบียบที่มากจนเกินไป มีการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย การดำเนินงานอย่างชัดเจนเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม มีกระบวนการ ตัดสินใจที่โปร่งใสมีกฎกติกา มารยาทในการบริหารงาน ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็น ส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กร นอกจากจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ ยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและ ตรวจสอบโดยมีประชาชนหรือองค์กรภายนอก มีส่วนร่วม เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ การบริหารองค์การ (วิไลรัตน์ ฝ่ายดี, 2559)

สถานศึกษาสามารถนำหลักธรรมาภิบาล มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานทั้ง 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหวังของ กระทรวงศึกษาธิการที่มีจุดหมายปลายทาง เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่ง และมีคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ตามหลักสูตรสามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งจากการศึกษาบริบทของโรงเรียนใน

กลุ่มคลองสวนหมากแต่ละโรงเรียนมีการใช้หลักการบริหารที่แตกต่างกันรวมถึงมีการปรับใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารแต่ผลการตอบรับก็ยังไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร รวมถึงยังเกิดปัญหาเนื่องจากไม่เข้าใจในหลักการและแนวทางของหลักธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กร ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการบริหารงานมีความสำคัญกับโรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกระดับ ทุกขนาดโรงเรียน ผู้บริหารที่จะเข้ามาเป็นผู้นำจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลมาศึกษาเพื่อหาแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำผลวิจัยที่ได้ไปพัฒนาศึกษาต่อยอดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร ตามแนวทางวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มีจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) มี 5 ระดับ

แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความเชี่ยวชาญทางการบริหารงานด้านการบริหารงาน จำนวน 17 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 คน
2. อาจารย์ผู้สอนหรือหัวหน้าฝ่ายบริหาร ที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารงานวิชาการโรงเรียนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 6 คน
3. ศึกษานิเทศก์ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาด้านการบริหารงาน จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นตามกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์ โดยนำผลการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานมา กำหนดเป็นกรอบแนวคิดครอบคลุมแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า

1.1 สภาพการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร

1) ด้านวิชาการ สภาพปัจจุบันการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรด้านวิชาการในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ จัดให้มีการทำกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับชุมชนและสถาบันการศึกษาอื่น ที่มีชื่อเสียง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาการของโรงเรียน

2) ด้านงบประมาณ สภาพปัจจุบันการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร ด้านงบประมาณในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$, S.D.= 0.3) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการจัดทำรายงานการติดตามการใช้งบประมาณที่มีความชัดเจนและการรับจ่ายเงินงบประมาณมีเอกสารครบถ้วน ถูกต้อง เท่ากัน

3) ด้านบุคคล สภาพปัจจุบันการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรด้านบุคคลในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่

4) ด้านบริหารทั่วไป สภาพปัจจุบันการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรด้านบริหารทั่วไปในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดคือ จัดให้มีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่พร้อมให้บริการ และมีการจัดทำแผนการรับนักเรียนที่ชัดเจน

1.2 ปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร

1) ด้านวิชาการ ปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, S.D.= 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือ มีการจัดทำรายงานการติดตามการใช้งบประมาณที่มีความชัดเจน

2) ด้านงบประมาณ ปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรด้านงบประมาณในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$, S.D.= 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือ การขอเปลี่ยนแปลงโอนย้ายงบประมาณมีความโปร่งใส

3) ด้านบุคลากร ปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรด้านบุคลากรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$, S.D.= 0.30)เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่

4) ด้านบริหารทั่วไป ปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรด้านบริหารทั่วไปในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$, S.D.= 0.23)เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือ จัดให้มีกิจกรรมนักเรียน เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้กับนักเรียน จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีการประเมินผลการบริหารงานการศึกษา และเปิดโอกาสให้มีกิจกรรมร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่นและสถาบันทางสังคมเพื่อพัฒนางานด้านการศึกษาเท่ากัน

2. แนวทางพัฒนาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า

2.1 ด้านบริหารวิชาการ พบว่า ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการวิชาการเป็นผู้สรุปรายงานโดยให้หัวหน้างานวิชาการเป็นผู้รวบรวมทั้งหมดเพื่อจัดทำเป็นรายงาน SAR ผู้บริหารควรวางแผนด้านบุคลากรโดยจัดให้ตรงกับความสามารถและความถนัดทางวิชาการและผู้บริหารควรจัดให้มีการนิเทศ และวางแผนการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านบริหารงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารและครูควรมีระบบการจัดเก็บ จัดซื้อ จัดหา จัดจ้างที่เหมาะสม ทันต่อเวลาในการใช้งาน และสามารถติดตามตรวจสอบได้ทั้งระบบสารสนเทศและเอกสารการจัดซื้อทุกเดือน ผู้บริหารและครูควรสร้างความตระหนักในการใช้ครุภัณฑ์ให้ได้ประโยชน์สูงสุดให้กับบุคลากรและให้ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการสำรวจวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์เป็นประจำทุกปี และผู้บริหารและครูควรมีระบบการจัดเก็บรักษาเงินอย่างเป็นระบบตามระเบียบว่าด้วยระเบียบการรักษาเงินและตรวจสอบได้ โดยให้เจ้าหน้าที่การเงินจัดทำรายงานการเงินและสรุปรายงานเงินคงเหลือประจำวัน

2.3 ด้านบริหารบุคคล พบว่า ผู้บริหารควรมีการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ คุณวุฒิให้เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ ผู้บริหารควรมีการประเมินผลงานตามความรู้ความสามารถ และผลการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน และมีความสามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้ และ ผู้บริหารควรมีคณะกรรมการพิจารณาประเมินผลงานและรายงานเสนอเลื่อนขั้นเงินเดือนที่ยุติธรรม โดยพิจารณาจากผลการปฏิบัติงาน ความมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ระยะเวลา โดยสอดคล้องกับระเบียบการประเมินประสิทธิภาพของข้าราชการครู ตามลำดับ

2.4 ด้านบริหารบริหารทั่วไป พบว่า ผู้บริหารควรมีการตรวจสอบสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนและผู้มารับบริการ ผู้บริหารและครูควรมีการวางแผนพัฒนาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม และมีผู้รับผิดชอบดูแลอาคาร สถานที่ให้มีความสะอาด ปลอดภัย และผู้บริหารควรมีการออกแบบและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตรวจสอบ และประเมินผล

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. สภาพและปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า

1.1 สภาพการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า

1) ด้านวิชาการ สภาพปัจจุบันการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรด้านวิชาการในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ จัดให้มีการทำกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่มีชื่อเสียง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาการของโรงเรียน สอดคล้องกับภารดี อนันตนาวิ (2555) เรื่องการบริหารจัดการของสถานศึกษา การบริหารวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญ ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจสาระสำคัญตามขอบข่ายของงานวิชาการเป็นอย่างดี และเป็นตัวที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการของโรงเรียน

2) ด้านงบประมาณ สภาพปัจจุบันการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร ด้านงบประมาณในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการจัดทำรายงานการติดตามการใช้งบประมาณที่มีความชัดเจนและการรับจ่ายเงินงบประมาณมีเอกสารครบถ้วน ถูกต้อง เท่ากัน ทั้งนี้การบริหารงานงบประมาณ หน้าที่เป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการตรวจสอบควบคุมด้านการเงิน การบัญชีของหน่วยงานให้เป็นไปตามโปร่งใสและตรวจสอบได้สอดคล้องกับสมเดช สีแสง (2556) ที่กล่าวว่า การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา

3) ด้านบุคคล สภาพปัจจุบันการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรด้านบุคคลในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับธัญพร ก้อยชูสกุล (2554) เรื่องการบริหารการศึกษา ที่ว่าในส่วนของการบริหารงานส่วนใหญ่มักจะเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารของโรงเรียน หลักในการบริหาร ลำดับแรกครูต้องมีการวางแผน (Planning) มีการจัดให้ในห้องเรียนนั้น (Organizing) หาหัวหน้าห้องหรือตัวแทนของนักเรียนในแต่ละคาบ (Staffing) เพื่อเป็นผู้ช่วยครู (Directing) ให้คอยควบคุมดูแลนักเรียนคนอื่น ๆ ช่วยเช็คชื่อ ประสานงาน (Coordinating) ระหว่างครูกับนักเรียน ติดตามเรื่องงานและเรื่องกิจกรรมอื่น ๆ ที่ครูอาจจะมีการ

ส่งไปให้ (Reporting) การที่ครูสามารถใช้นักเรียนเป็นผู้ช่วยจะทำให้ผูกมัดทางใจกับเพื่อนมากกว่า ทำให้นักเรียนที่ทำงานอย่างตั้งใจประกอบการงานเต็มความสามารถและทำด้วยความกระตือรือร้น

4) ด้านบริหารทั่วไป สภาพปัจจุบันการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรด้านบริหารทั่วไปในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดคือ จัดให้มีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่พร้อมให้บริการ และมีการจัดทำแผนการรับนักเรียนที่ ชัดเจน สอดคล้องกับกนกรัตน์ ทำจะดี (2560) เรื่องการบริหารงานสถานศึกษา ที่ว่าการบริหาร การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมสนับสนุน ให้การบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผล ตาม มาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2 ปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร

1) ด้านวิชาการ ปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือ มีการจัดทำรายงานการติดตามการ ใช้งบประมาณที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับทิวากร แก้วมณี (2558) เรื่อง หลักธรรมาภิบาลที่ว่าการปกครอง การบริหาร การจัดการการควบคุมดูแล กิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม

2) ด้านงบประมาณ ปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรด้านงบประมาณในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือ การขอ เปลี่ยนแปลงโอนย้ายงบประมาณมีความโปร่งใส สอดคล้องกับสมเดช สีแสง (2556) เรื่องแนวคิด การบริหารสถานศึกษาที่ว่า การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ใน การบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา

3) ด้านบุคลากร ปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรด้านบุคลากรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครูของ โรงเรียนมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับธัญพร ก้อยชูสกุล (2554) เรื่องการบริหาร การศึกษา ที่ว่าในส่วนของการบริหารงานส่วนใหญ่มักจะเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารของ โรงเรียน

4) ด้านบริหารทั่วไป ปัญหาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชรด้านบริหารทั่วไปในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือ จัดให้มีกิจกรรมนักเรียน เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้กับนักเรียน จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีการประเมินผลการบริหารงานการศึกษา และเปิดโอกาสให้มีกิจกรรมร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่นและสถาบันทางสังคมเพื่อพัฒนางานด้านการศึกษาเท่ากัน แสดงว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดให้มีกิจกรรมนักเรียน เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้กับนักเรียน ทั้งนี้เพราะการบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับทิวากร แก้วมณี (2558) เรื่อง หลักธรรมาภิบาล ที่ว่า การปกครอง การบริหาร การจัดการการควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน

2. แนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียน คลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร จากการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านบริหารวิชาการ แนวทางที่มีความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด ได้แก่ ควรมอบหมายงานให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการวิชาการเป็นผู้สรุปงานโดยให้หัวหน้างานวิชาการเป็นผู้รวบรวมทั้งหมดเพื่อจัดทำเป็นรายงาน SAR ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานด้านวิชาการให้กับครูรับผิดชอบโครงการด้านวิชาการ และเป็นผู้ที่จัดทำรายงานเสนอผลการดำเนินงานโครงการวิชาการต่อหัวหน้างานวิชาการตรวจสอบและรวบรวมจัดทำรายงาน SAR และควรวางแผนด้านบุคลากรให้เป็นผู้มีคุณสมบัติสอดคล้องกับงานที่รับผิดชอบ และมีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และควรปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร สอดคล้องกับผลการศึกษาของนิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2560) เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ ที่พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ การบริหารสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการใช้หลักธรรมาภิบาลมาเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการระบบงานวิชาการ ทั้งนี้เพราะการบริหารงานต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมและความเสมอภาค เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ทำงานอย่าง

โปร่งใส มอบหมายงานตามความสามารถหรือความถนัดของแต่ละคน โดยยึดระเบียบข้อบังคับ และการบริหารจัดการอย่างกัลยาณมิตร มุ่งเน้นฉันทามติ จึงจะทำให้องค์กรมีความเจริญสืบต่อไป

2.2 ด้านบริหารงบประมาณ แนวทางที่มีความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด ได้แก่ ควรมีระบบการจัดเก็บ จัดซื้อ จัดหา จัดจ้างที่เหมาะสม ทันต่อเวลาในการใช้งาน และสามารถติดตามตรวจสอบได้ทั้งระบบสารสนเทศและเอกสารการจัดซื้อทุกเดือน ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับระบบการจัดซื้อจัดจ้าง และการใช้ครุภัณฑ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรมีระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดซื้อและควบคุมวัสดุอุปกรณ์ ด้านระบบการจัดเก็บรักษาเงิน ควรให้เป็นไปตามระบบตามระเบียบว่าด้วยระเบียบการรักษาเงิน และควรติดตามและตรวจสอบให้ถูกต้องโปร่งใส สอดคล้องกับผลการศึกษาของพระปลัดไพโรวัลย์ ชาคโร (ศรีเมือง) (2558) พบว่า ผู้บริหารควรมีการรณรงค์ให้ครูและนักเรียนประหยัดทรัพยากรในโรงเรียน และมีการใช้งบประมาณอย่างมีความคุ้มค่า

2.3 ด้านบริหารบุคลากร แนวทางที่มีความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา มากที่สุด ได้แก่ ควรมีการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ คุณวุฒิให้เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ โดยสอดคล้องกับระเบียบการประเมินประสิทธิภาพของข้าราชการครู ตามลำดับ ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการสรรหาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ถ้าไม่สามารถสรรหาได้ ต้องมีการอบรมและพิจารณามอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ เพื่อส่งผลต่อผู้เรียน และควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านประเมินผลการปฏิบัติงานและเลื่อนเงินเดือน ควรให้ประเมินตนเองก่อน และควรมีการประเมินผลงานตามความรู้ความสามารถ และผลการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน สอดคล้องกับผลการศึกษานิยาม รัชตะวัฒน์วินัย (2560) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ทำงานอย่างโปร่งใส มอบหมายงานตามความสามารถหรือความถนัดของแต่ละคน โดยยึดระเบียบข้อบังคับ และการบริหารจัดการอย่างกัลยาณมิตรมุ่งเน้นฉันทามติ จึงจะทำให้องค์กร มีความเจริญสืบต่อไป

2.4 ด้านบริหารทั่วไป แนวทางที่มีความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด ได้แก่ ควรมีการตรวจสอบสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนและ ผู้มารับบริการ ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ควรตรวจสอบสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้สามารถรองรับการเรียนการสอน และการบริการต่าง ๆ โดยมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ และมีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับญัฐธรรมา พวงธรรม (2553) เรื่อง การบริหารงานสถานศึกษาที่ว่า การบริหาร การศึกษาเป็นกระบวนการบริหาร การพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่างๆ เพื่อนำพา

สถานศึกษาสู่ความก้าวหน้าส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ ควบคู่กับการสอดแทรก คุณธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับสมเด็จ สีแสง (2556) เรื่องการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทั่วไปที่ว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบ บริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานงานส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาให้ใช้มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานกลางที่มีบทบาท หน้าที่ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารการศึกษานำไปปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลดังนี้

1. ด้านนโยบาย

ผู้บริหารควรดูแลการปฏิบัติงานทุกด้านให้เป็นไปตามกรอบของกฎ ระเบียบ และการปรับปรุงกฎระเบียบให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ การบริหารงานผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ รับฟังและแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้าร่วมพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับ สถานการณ์และความต้องการของนักเรียนและชุมชนท้องถิ่น และ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความ กระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา การเปิดโอกาส และพร้อมที่จะให้ตรวจสอบ และยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่และจากการดำเนินงาน มุ่งเน้นให้บุคลากรของโรงเรียนยึดมั่นในความดี ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาด้านวิชาการ และจัดให้มีกิจกรรมนักเรียน เพื่อเพิ่มทักษะ และประสบการณ์ให้กับนักเรียน

2. ด้านพัฒนาองค์กร

ผู้บริหารควรนำกิจกรรมเข้ามาสอดแทรกในองค์กรเพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรม และการปฏิบัติงานของบุคลากรและครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับคุณค่าของบุคลากรและความก้าวหน้าขององค์กรควบคู่กันไป เทคนิคในการพัฒนา องค์กรโดยการสอดแทรกกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม การให้คำปรึกษา การให้ข้อมูลสะท้อน

กลับเป็นต้นและผู้บริหารควรบริหารงานโดยกำหนดวัตถุประสงค์ การสร้างองค์กรแห่งการ การสร้างทีมงาน การบริหารการเปลี่ยนแปลง การสื่อสารในองค์กร และความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ ทำจะดี. (2560). *การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษา* *ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและผู้นำทางการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.
- ณัฐรฎา พวงธรรม. 2553). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ทิวากร แก้วมณี. (2558). *ธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- ธัญพร ก้อยชูสกุล. (2554). *การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. (การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิยม รัชตะวัฒน์วินัย. (2560). *แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปลัดไพโรวัลย์ ชาคโร (ศรีเมือง). (2558). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภารดี อนันตนาวี. (2555). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ประสานการพิมพ์.
- มะลิ มนเดช. (2560). *การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดพิจิตร*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

วีไลรัตน์ ฝ่ายดี. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางใน
อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. (งาน
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์:
มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมเดช สีแสง. (2556). *คู่มือผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

